

VAPAA AJATTELIJA JULKAISI JUTUN ATEISTI ERKKI TUOMIOJASTA (7.4.2008)

Vapaa-ajattelijain liiton julkaisema Vapaa Ajatteliija –lehti on esitellyt uusimmassa numerossaan 1/2008 ateistin, kansanedustaja Erkki Tuomiojan. Valokuva ateistista kelpuutettiin jopa lehden etukanteen lisättynä sitaatilla ”Minä olen ateisti”.

Odotin, että nyt imagofasismi nuijii taas maahan yhden ”äkkijyrkän”, ”dogmaattisen”, ”ääri- ja jihadateistin”, joka edustaa vapaa-ajattelijoille uskonnottomuuden ”kauhuskenaariota”. Ehkäpä lehti koettaisi vielä pilata tällaisen ”oikeistolaisen” vaalikampanjan niin, että Tuomiojalle kävisi SDP:n puheenjohtajavaalissa kuten Markku Koivistolle kävi Tampereen piispanvaalissa.

Mutta näin ei ollutkaan. Jutun oli kirjoittanut lehden toimitussihteeri Marketta Ollikainen.

Pontimena asiassa oli Tuomiojan 5.12.2007 kertoma Skepsis ry:n 20-vuotisjuhlassa Helsingin yliopiston Porthaniassa. Hän oli liittynyt Skepsikseen, koska pitää ”kaikkea taikauskoa, puoskarointia, hyötytarkoituksessa harjoitettua huijausta ja erilaista huuhaalääkintää paitsi vastenmielisinä niin usein myös ihmisten terveydelle vaarallisina ja heidän henkistä tasapainoaan uhkaavina asioina. On tärkeitä, että tällaisia ilmiöitä vastaan taistellaan määrätietoisesti. Paras ase on saattaa ne naurunalaisiksi.”

Tuomioja vakuutti olevansa ”rationaalisen, historiallisen, ei-idealistisen maailmankatsomuksen ja humanistisen elämäntavan kannattaja” sekä ”ateisti”. Hän myönsi, ettei poliitikolle ole helppoa sanoa olevansa ateisti.

Tuomiojan mukaan on ehdottomasti ”pidettävä yksiselitteisesti kiinni periaatteesta, että mikään uskonto, uskonnollinen tuntemus tai uskomus ei voi saada erityissuojaa sananvapauden, avoimen keskustelun ja avoimen yhteiskunnan toimintaperiaatteita vastaan”. Sananvapauden periaate olisi pidettävä kirkkaana.

Kaikkiin uskontoihin on liittynyt suvaitsemattomuuden ja fanaattisuuden vivahteita. Vaarallisin esimerkki nyt on ehkä islam, ”sillä se on ainoa uskonto, jonka nimissä yritetään pystyttää teokraattisia valtioita, joissa suurin päätösvalta on uskonnollisilla johtajilla”. (Vapaa Ajatteliija muutti lainauksen sisältöä kirjoittaen ”teknokraattisia valtioita”, VAJ 2008:1, 23.)

Yhdysvalloissa, joka on oikeudellisesti sekulaari maa, tilanne on heikko sielläkin, koska uskonto, nimenomaan kristinusko, esittää niin suurta roolia. Presidentti Bushkin perusteli sotilaallista hyökkäystään Irakiin jumalallisella johdatuksella.

Ollikainen olettaa, että ”mitä ilmeisemmin” suuri osa kuulijoista oli vapaa-ajattelijoita. Hän ei ollut paikalla Skepsiksen tilaisuudessa. Enimmäkseen siellä näkyi skeptikoita ja ateisteja, ei vapaa-ajattelijoita.

Tuomioja oli huolissaan siitä, että vähiten kunnioitetaan ateistien vakaumusta. Sillä ei juuri suojaa ole. Silti hän sanoi olevansa uskonnonvapauden kannattaja. Hän oli sitä mieltä, että Skepsiksen tulisi ajaa valtion ja kirkon täydellistä eroa ja vaatia jumaluusopillisten tiedekuntien poistamista julkisin varoin ylläpidetyistä tiedeyliopistoista ja korkeakouluista. Kuitenkin uskonnon ja uskomusten tutkimusta pitää harjoittaa yliopistoissa.

”Jotakin kammottavaa” on siinä, että puhutaan katolisista, protestanttisista ja islamilaisista lapsista, Tuomioja sanoi.

Hän lienee tiedostanut sen ikivanhan totuuden, että kaikki ihmiset syntyvät ateisteina, vailla mitään uskonnollisia käsityksiä. Luonto on ateistinen, uskomuksilla ja valheilla ei ole siellä kotipaikkaa.

Luonnon lakien tiedostaminen ja niiden noudattaminen on viisautta. Luonto opettaa ihmiselle totuutta. Vasta kulttuuri ja ihminen iskostavat, ja kovalla vaivalla, ihmisiin uskonnollisia käsityksiä. Iskostaminen suunnataan aina jo hyvin nuoriin lapsiin, kun näitä pitäisi suojella tällaiselta pakkosyötöltä.

Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistyksen lehti Kyyhkynen haastatteli Tuomiojaa vuoden ensimmäisessä numerossa. Haastattelussa on muutamia lisävalaistusta antavia kohtia.

Ensiksi Tuomioja katsoo, että tänä vuonna ensimmäistä kertaa toteutettava verovarojen harkinnanvarainen jakelu muille uskonnollisille yhdyskunnille kuin valtiokirkoille meni väärään suuntaan. ”Ei uskontokuntia pidä tukea valtion varoista uskontokuntina. Niiden muuta yhteiskunnallista toimintaa voidaan tietenkin tukea kuten kansalaisjärjestöjen toimintaa tuetaan.”

Tämä on aivan samanlainen kannanotto kuin esim. Totuuden Ystävien lausunnossa opetusministeriölle 23.6.2005 kerrottiin (http://members.tripod.com/~totuuden_ystavat/230605.pdf).

Tuomioja toi myös esille sen, että valtiokirkko ja pappiskoulutuksesta vastaava jumaluusopillinen tiedekunta on järjestelmä, joka estää tehokkaasti fundamentalismia. Mutta samalla hän kysyi onko valtion tehtävänä epäsuorasti valvoa uskonnollisten tulkintojen esiintymistä.

Aikanaan Helsingin yliopiston filosofian opettaja, tohtori S. Albert Kivinen, joka oli ateisti, perusteli valtiokirkon hyödyllisyyttä samoin perustein, laajemminkin. Kivisen mukaan valtiokirkossa säilyy järjestys, sillä piispat pitävät kurissa pappeja, mikäli nämä äityvät kovasti hihhuloimaan. Ja piispaksi hihhulin on lähes mahdotonta päästä. Ehdoton kansansuosiokaan ei siihen riitä. Kivisen argumentissa on konservatiivista voimaa. Mutta valtiokirkko on joka tapauksessa heikkenemässä, maallistumassa ja pieniä pirstaleita on irtautumassa siitä. Hihhuleista emme pääse koskaan eroon. He ovat joko kirkon sisällä kurissa, tai kirkon ulkopuolella kuritta.

Tuomioja ei ole ”jumalankieltäjä”, vaan ateisti ja sanoo: ”Ateismihan ei ole uskonto vaan lähtökohtaoletus siitä että ei ole tieteellisesti osoitettu jumalan olemassaoloa.”

Uskovaiset puhuvat usein jumalankieltäjistä ja kutsuvat ateisteja jumalankieltäjiksi. Tämän kirjoittajan kokemuksen valossa oikeita jumalankieltäjiä on olemassa, mutta he ovat hyvin harvinainen ateistien alaryhmä. Toisaalta voidaan ajatella niinkin, että yhden uskonnon kannattajat yleensä kieltävät toisen uskonnon jumalan tai jumalat ja päinvastoin. Tässä katsannossa maailma on täynnä jumalankieltäjiä.

Tuomioja ei ole vapaa-ajattelija. Hän sanoo: ”... en voisi kuvitella liittyväni Vapaa-ajattelijoihin, vaikka olen kyllä Skepsiksen jäsen. Vapaa-ajattelijoiden toiminnassa on piirteitä, jotka muistuttavat ulkoisesti uskontoa.”

Kun Vapaa-ajattelijain liiton ja joidenkin sen jäsenyhdistysten toimintaa on jatkuvasti ulkoistettu – jopa yksityisille osakeyhtiöille, kuten Prometheus-seremoniat Oy (Pro-Seremoniat Oy) – liiton jäsenyhdistyksiä on estetty toimimasta ateismin puolesta, liiton varoja on käytetty testamenttaajien määräysten vastaisesti ja tuhlaillen, ansionvarkaat ja liiton hajottajat on palkittu liiton ansiomerkein, kriitikot on vaiennettu, sensuroitu tai karkotettu Siperiaan, pienet jäsenyhdistykset on haluttu nitistää, vallankeskitys on haluttu sementoida liiton autoritaarisilla sääntömuutoksilla, vahinkoa on aiheutettu sähläämällä naapurijärjestöissä, imagofasismi on korotettu julkisen esiintymisen

ohjenuoraksi, sensuurille on rakennettu mukavan lämmen Kinatori-komposti jne., ei kannata ihmetellä, jos fiksummat ihmiset eivät enää halua liittyä vapaa-ajattelijayhdistyksiin.

Kaikesta huolimatta: ateistit vaikuttavat yhteiskunnassamme. Kuluneella liittokokouskaudella ateisteja on mollattu liitossa salaa ja julkisesti niin monin tavoin, että asiallinen juttu Tuomiojasta lämmitti. Kun kirkko ei ole kyennyt hävittämään ateisteja Suomesta, eivät siihen pysty vapaa-ajattelijatkaan.

Kimmo Sundström

Lähteitä

Järvinen, Risto K. *Myös uskonnotonta vakaumusta on kunnioitettava.* – Skeptikko 2007:4, 15-17.

Mustakallio, Pekka *Erkki Tuomioja, vakaumus ja sen oopiumi.* – Kyyhkynen 2008:1, 18-23.

Ollikainen, Marketta *Tuomioja tunnustautui julkiateistiksi.* – VAJ 2008:1, 22-23.

VAJ 2008:1, 1 (etukansi)